PAU 2027

Etimoloxías gregas

Listaxe de termos gregos dos que se extraerán os do exame.

Proporánse seis termos gregos. O alumno deberá elexir catro e citar e explicar dous helenismos formados sobre cada un deles.

Os exemplos en galego citados nesta táboa son só suxerencias, pero o alumno poderá citar calquera outro helenismo da base correspondente.

Adxectivos

Termo grego	Base	Significado	Exemplos suxeridos
ἀρχαῖος, -α, -ον	arc-, arqu-	antigo	arcaico, arqueoloxía
αὐτός, -ή, -ό	auto-	un mesmo, si mesmo	autoestima, autoadhesivo
βαρύς, -εῖα, -ύ	bari-	pesado, grave	barítono, barómetro
δέκα	deca-	dez	decámetro, decalitro
δώδεκα	dodeca-	doce	dodecaedro, dodecágono
ἑκατόν	hecato-, hecto-	cen	hecatombe, hectolitro
ἐννέα	enea-	nove	eneágono, eneasílabo
ἕξ	hex-	seis	hexágono, hexaedro
ἑπτά	hept-	sete	heptágono, heptasílabo
ἕτερος, -α, -ον	hetero-	distinto	heterosexual, heterónimo
θερμός, -ή, όν	termo-	quente	Termópilas, termómetro
ἴσος, -η, -ον	iso-	igual	isóscele, isotermo
κακός, -ή, -όν	caco-	malo	cacofonía, cacografía
καλός, -ή, -όν	calo-, cali-	fermoso	caligrafía, calocéfalo

λευκός, ή, -όν	leuco-	branco	leucocito, leucemia
μέγας, μεγάλη, μέγα	mega-, megalo-	grande	megafonía, megalópolis
μακρός, -ά, -όν	macro-	grande	macrocéfalo, macrocosmos
μέσος , -η, -ον	meso-	medio, en medio	Mesopotamia, mesoderme
μικρός, -α, -όν	micro-	pequeno	microcéfalo, microcosmos
μόνος, -η, -ον	mono-	un, único	monolito, monarquía
νέος, -α, -ον	neo-	novo	neolítico, neoloxismo
ὀκτώ	octo-, octa-	oito	octópodo, octaedro
ὀλίγος, -η, -ον	oligo-	pouco	oligarquía, oligofrenia
ὅμοιος, -α, -ον	homeo-, homo-	igual	homofobia, homónimo
ὀρθός, -ή, -όν	orto-	recto, correcto	ortografía, ortodoncia
παλαιός, -ά, -ον	paleo-	antigo	paleolítico, paleocristián
πᾶς, πᾶσα, πᾶν	pan-, panto-	todo	pandemia, panteón
πέντε	penta-	cinco	pentadactílico, pentasílabo
πολύς, πολλή, πολύ	poli-	moito	poligamia, polícromo
πρῶτος, -η, -ον	proto-	primeiro	protomártir, prototipo
ταχύς, -εῖα, -ύ	taqui-	rápido	taquicardia, taquigrafía
τέτταρες	tetra-	catro	tetraedro, tetraloxía
τρείς	tri-	tres	triloxía, trípode
φίλος, -η, -ον	filo-, -filia	amigo, afeccionado	zoófilo, hemofilia
χλωρός, -ά, -ον	cloro-	verde	cloro, clorofila

Substantivos

Termo grego	Base	Significado	Exemplos suxeridos
ἀήρ, -ἀέρος	aero-	aire	aerofaxia, aerolito
αἷμα, αἵματος	hemo-, hemat-	sangue	hemoglobina, hematoloxía
ἄλγος, -ους	algo-, -alxia	dolor	neuralxia, algofobia, nostalxia
ἀνήρ, ἀνδρός	andro-, -andria	home	androloxía, poliandria
ἄνθρωπος, -ου	antropo-	ser humano	antropoloxía, antropófago
ἀρχή, -ῆς	arqui-, arque-, archi-	poder, principio (indica superioridade)	arquitecto, arquetipo, archiduque
ἀστήρ, -έρος	aster-	astro, estrela	asteroide, asterisco
βιβλίον, -ου	biblio-	libro	biblioteca, bibliófilo, bibliografía
βίος, -ου	bio-	vida	bioloxía, microbio
γάμος, -ου	-gamia	matrimonio	endogamia, poligamia
γαστήρ, τρός	gastr-	estómago	gastronomía, gastralxia, gastroscopia
γένος, -ους	xen-, -xenia	orixe	xenealogía, oroxenia
γέρων, -οντος	xeron-, xeront-	ancián	xeropsiquiatría, xerontocracia
γῆ, -ῆς	xeo-	terra	xeografía, xeología, xeometría
γνῶσις, -εως	gno-	coñecemento	agnóstico, gnoseología
γράμμα, -ατος	grama-, gramat-	escrito, letra, debuxo	cardiograma, gramática, pentagrama
γυνή, γυναικός	xine-, xineco-	muller	xinecocracia, xinefobia
δέρμα, -ατος	derma-, dermat-	pel	dermatoloxía, dermoprotector, paquidermo
δῆμος, -ου	demo-	pobo	democracia, demografía

δρόμος, -ου	dromo-	carreira, pista	hipódromo, aeródromo
δύναμις, -εως	dinam-	forza	termodinámica, dinamómetro
ἕδρα, -ας	-edro	base, asento	dodecaedro, hexaedro
εἶδος, -ους	-oide	visión, aspecto, forma	antropoide, asteroide
εἰκών, -όνος	icon-	imaxe	iconoclasta, iconografía
ἔντερον, -ου	enter-	intestino, tripa	gastroenterite, disentería
ἔργον, -ου	ergo-, -urxia	traballo	ergofobia, metalurxia
ἔρως, -ωτος	ero-, erot-	amor	eróxeno, erotomanía
ζῶον, -ου	zoo-	animal, ser vivo	zoofilia, zooloxía
ἥλιος, -ου	helio-	sol	heliocéntrico, heliotropismo
θάνατος, -ου	tanato-	morte	tanatorio, tanatopraxia
θεός, -οῦ	teo-	deus	teoloxía, teocracia, Teodoro, Doroteo
θεραπεῖα, -ας	terap-, -terapia	coidado, tratamento	terapéutico, hidroterapia, fisioterapia
θήκη, -ης	-teca	depósito	biblioteca, hemeroteca
ἰατρός, -οῦ	iatro-, -iatria	médico	iatrofobia, pediatría, psiquiatría
ἵππος, -ου	hipo-	cabalo	hipopótamo, hipódromo
καρδία, -ας	cardi-	corazón	cardialxia, cardiopatía, miocardio
κεφαλή, -ης	cefal-	cabeza	cefalalxia, encéfalo, cefalópodo, microcéfalo
κόσμος, -ου	cosmo-	orde, mundo, adorno	cosmoloxía, cosmonauta, cosmopolita
κράτος, ους	-cracia	forza, dominio, poder	democracia, aristocracia
κύτος, -ους	cito-	celda, célula	citoloxía, leucocito
λίθος, -ου	lito-	pedra	monolito, litografía

λόγος, -ου	logo-, -logo, -loxía	palabra, relato, tratado	logógrafo, filólogo, astroloxía
μαντεία, -ας	-mancia	adivinación	quiromancia, cartomancia
μέτρον, ου	metro-, -metría	medida	metroloxía, termómetro, xeometría,
μορφή, -ῆς	morfo-	forma	morfoloxía, antropomorfo
μῦθος, -ου	mito-	relato	mitoloxía, mitografía
ναῦς, νεώς	nau-	nave	náutico, naumaquia
νόμος, -ου	nomo-	lei, regra	astronomía, autonomía, economía
ὀδούς, -όντος	odont-, -odonte, -oncia	dente	odontoloxía, odontalxia, mastodonte, ortodoncia
οἶκος, -ου	eco-	casa	economía, ecoloxía
ὄνομα, -ματος	onoma-, onomat-	nome	onomástica, onomatopea
ὄρος, -ους	oro-	montaña	orografía, oroxénese
ὀστέον, -ου	osteo-, -ostio	óso	osteopatía, osteoporose, periostio
ὀφθαλμός, -οῦ	oftalmo-	ollo	oftalmoloxía, oftalmoscopia
πάθος, ους	pat-, -patía	sufrimento, doenza, experiencia	patoloxía, patético, simpatía, telepatía
παῖς, παιδός	ped-	neno	pediatría, pedagoxía
πνεῦμα	pneuma-/neuma-	sopro, aire	pneumático, pneumonía
πόλις, -εως	poli-, -pole	cidade	metrópole, acrópole
ποταμός, -οῦ	potamo-	río	potamoloxía, hipopótamo, Mesopotamia
ποῦς, ποδός	pod-	pé	podoloxía, podómetro trípode
πῦρ, πυρός	pir-	lume	piroclasto, pirómano, piromancia
ῥίς, ῥινός	rin-	nariz	rinite, rinoplastia, rinoscopia

σάρξ, -κός	sarc-	carne	sarcófago, sarcoma
σῆμα, -ατος	sema-, -semia	sinal, significado	semáforo, polisemia
στόμα, -ατος	estoma-, estomat-	boca	estoma, estomatólogo
σφαῖρα, -ας	esfer-, -sfera	esfera	esferómetro, litosfera, atmosfera
σῶμα, -ατος	soma, somat-	corpo	somático, psicosomático, cromosoma
τέχνη, -ης	tecn-, -tecnia	arte, habilidade	tecnoloxía, tecnocracia, mnemotecnia
τομή, -ῆς	tomo-, -tomía	corte	tomografía, anatomía
τόνος, -ου	tono-	ton, acento	tónico, oxítono
τόπος, -ου	topo-	lugar	topoloxía, toponimia
τραῦμα, -ατος	trauma-, traumat-	ferida	trauma, traumatoloxía
τροφή, -ῆς	trof-, -trofia	alimento	trofoloxía, hipertrofia, atrofia
ὕδωρ, ὕδατος	hidro-	auga	hidroloxía, hidrocefalia, hidrosfera
ὕπνος, -ου	hipno-	sono	hipnose, hipnoterapia
φόβος, -ου	fobo-, -fobia	medo, temor	fobia, hidrofobia, fotofobia
φύσις, -εως	fisi-, -física	natureza	fisioterapia, fisioloxía, física, metafísica
φωνή, -ῆς	fon-, -fonía	son	fonema, micrófono, megafonía, fonoteca
φῶς, φωτός	fos-, foto-	luz	fósforo, fotografía, fotómetro
χείρ, -ός	quiro-, cir-	man	quiromancia, quiromasaxe, cirurxía
χρόνος, -ου	crono-	tempo	cronoloxía, cronómetro
χρῶμα, -ατος	crom-, cromat-	cor	cromosoma, cromático
ψεῦδος, -ους	pseudo- / seudo-	falsedade, mentira	pseudónimo, pseudópodo

ψυχή, ῆς	psic-, psiqu-	alma	psicoloxía, psiquiatría, psicofármaco, psicoterapeuta

Verbos

Termo grego	Base	Significado	Exemplos suxeridos
γράφω	graf-, grafía	escribir	grafoloxía, fotografía
διδάσκω	didac-	ensinar	didáctica, autodidacta
κρύπτω	cripto-	ocultar	criptografía, encriptar
ποιέω	poe-, -pea	crear	poética, onomatopea
σκοπέω	-scopio, -scopia	mirar, observar	periscopio, endoscopia
φάγομαι	-fago, -faxia	comer	antropófago, aerofaxia, disfaxia
φαίνω	fan-	mostrar	fantasma, diáfano
φέρω	fer-, -foro	portar, levar	feromonas, fósforo, cromatóforo

Indeclinables

Termo grego	Base	Significado	Exemplos suxeridos
ἀντί	anti-	contra, oposto a	antípoda, antítese
δυσ-	dis-	difícil, malo	disfonía, dislexia
ἔνδον	endo-	dentro	endogamia, endocardio
ἔξω	exo-	fóra	exogamia, exocardio
εὖ	eu-	ben, bo, fácil	eufonía, euforia
ἡμι-	hemi-	metade	hemisferio, hemialxia

περί	peri-	arredor	perímetro, pericardio
τῆλε	tele-	lonxe	telescopio, teléfono